

عنوان مقاله:

جایگاه زبان فارسی به عنوان زبان علم و فرهنگ در جهان

محل انتشار:

چهارمین همایش بین المللی زبان و ادبیات فارسی (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسنده:

طاهر علی - دانشجوی دکتری، مرکز مطالعات زبان فارسی و آسیای مرکزی، دانشگاه جواهر لعل نهرو، دهلی نو.

خلاصه مقاله:

زبان جهانی، به زبانی اطلاق می شود که در بیشتر کشورهای جهان صحبت و فهمیده شود. البته عوامل زیادی در میزان محبوبیت یک زبان خاص در میان جهانیان مهم است. این عوامل باعث شده تا برخی زبان ها با عنوان زبان بین المللی شناخته شوند. اما جایگاه زبان فارسی در میان این حجم عظیم از زبان ها کجاست؟ در این پژوهش سعی شده تا به بررسی جایگاه زبان فارسی در جهان علم و فرهنگ، پرداخته شود. یکی از ویژگی های منحصر به فرد زبان فارسی، گستره نفوذ آن در مناطق مختلف جهان از دیرباز تا کنون است. شاید در میان کشورهای گوناگون جهان کمتر کشوری را بتوان سراغ گرفت که از گذشته های دور تاکنون این همه، مورد توجه و اعتنا بوده باشد. بخش عمده این توجه البته به دلیل موقعیت سرزمینی و جغرافیایی آن است که از آن به عنوان چهارراه جهان یاد می شود. جایگاهی که به آن امکان داده است تا همواره نقش ویژه ای را در مناسبات فرهنگی، اقتصادی و سیاسی جهان عهده دار باشد. ایران همیشه واسطه انتقال و جذب فرهنگ ها از خاور به باختر و بالعکس بوده و چرخش و دگرگونی فرهنگ ها و آیین ها از چین و هند از یک سو و یونان و بیزانس از سوی دیگر و انتقال آنها به یکدیگر همواره در ایران رخ داده است. علم و توسعه علمی به یک محیط زبانی احتیاج دارد که همانند خود علم و فرآیند آن، پویا و زایا باشد. بخصوص در عصر حاضر که اقتصاد کشورها دانش بنیان است، نیاز به چنین زبانی اهمیت ویژه ای پیدا کرده است. زبان علم باید زبانی شفاف و بی پیرویه باشد که واژه ها و اصطلاحات دقیق برای بیان پدیده ها و مفهوم های مورد اشاره خود داشته باشد. در گفتمان علمی، نقش زبان به عنوان ابزار انتقال اطلاعات بر سایر نقش های آن غلبه کامل دارد و بیان نمادین و استعاری و معانی مبهم و چند پهلو، که ویژگی عمده بیان ادبی است، در آن جایگاهی ندارد. در خلال بحث ها و گفته ها و نوشته های علمی است که اندک اندک واژه ها و قالب های زبانی زندگی روزمره با نیازهای گفتمان علمی سازگار می شوند و کلماتی که در زندگی روزمره با معانی کلی و مبهم به کار می روند، برای دلالت بر معنایی مشخص و دقیق اختصاص می یابند و با واژه هایی با معانی معیاری شده برای هر حوزه علمی پذیرفته می شوند. پرورش زبان از سویی بر روند توسعه علمی و دگرگونی های فکری بر پرورش زبان علم اثر گذاشته و از سوی دیگر در رشد فکری و علمی جامعه اثربخش است. زبان علم جهانی تاکنون گردش های متنوعی بین شرق و غرب عالم (عربی و لاتین) داشته و هیچ دلیلی ندارد که در آینده نیز چنین نباشد. برگزیده شدن یک زبان به عنوان زبان علم جهانی وابسته به تعداد افرادی که از آن زبان مادری استفاده می کنند، دارد و این همچنان دریچه امید را برای طرح زبان فارسی به عنوان یکی از زبان های علمی دنیا باز نگاه می دارد.

کلمات کلیدی:

زبان جهان، زبان علم، زبان فارسی، جایگاه زبان، فرهنگ.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1167439>

